

Tema: Įtraukiančios mokymosi aplinkos kūrimas, universalaus dizaino principo taikymas.

Klausimas: Kaip sukurti įtraukiančią mokymo(si) erdvę mokiniams?

1. Įvadas

Šiame projekte mokytojų klubo nariai pateikia išsamią analizę ir praktinius patarimus, kaip sukurti įtraukią mokymosi aplinką, taikant universalaus dizaino principus. Dirbome pagal leidinį (<https://tukstantmeciomokyklos.lt/wp-content/uploads/2023/11/Universalus-dizaino-mokymuisi-gaires-1.pdf>)

Klubo nariai tyrinėjo leidinį „Universalus dizaino mokymosi gairės“ ir analizavo UD mokymuisi aspektus. Praktiškai išbandė UD principus.

2. Kaip turi atrodyti klasė (fizinė ir išmanioji)?

a) Mokinių sukurtas projektas „Išmanioji klasė“

Vilniaus Ateities mokykla

2025 m. vasario 11 -13 d.d.

Geografijos pamokoje nagrinėjant temą „Išmanieji miestai“ 7-10 klasių mokiniai vykdė projektą „Mano išmanioji mokykla“.

Tuo metu moksleiviai projektavo/aprašinėjo išmaniųjų mokyklos erdvių ir mokyklos modernizavimo variantus.

Darbo proceso metu moksleivių **sukurta tokia išmanioji klasė.**

Apipavidalinimas:

- **Sienų ir lubų** spalva – balta, danga atspari pažeidimams.
- **Grindų** spalva – pilka su baltais įterpimais, danga atspari pažeidimams.
- **Ant sienų** – tematiniai piešiniai.
- **Durys** metalinės **automatinės**, nuskaitančios asmenybę – atsidaro su jutikliu.
- **Langai** – panoraminiai (stiklas iš gatvės pusės tamsintas).

Klasių sienų dizaino variantai

Išmanusis apšvietimas:

- A) Pats įsijungia, kai žmonės įeina; išsijungia – kai išeina
- B) Reaguoja į natūralų apšvietimą (lauke patamsėja – padidinamas apšvietimas ir atvirkščiai)
- C) Kai įjungiamas multimedijos projektorius – automatiškai išsijungia.

Po pamokų: klasės dezinfekavimas kvarco lempa

Išmaniosios klasės įranga:

Indikatoriai:

1. **Klimato kontrolės indikatoriai** – kontroliuoja CO2 kiekį klasėje, temperatūrą ir drėgmę. Kai parodymai pradeda viršyti normas – automatiškai įjungiamas oro vėdinimas.
2. **Priešgaisrinė apsauga.**
3. **Triukšmo** - stebėti garso ir triukšmo lygius.
4. **Kondicionierius** – palaiko tinkamą klasės oro temperatūrą.

Mokymosi priemonės:

1. **Interaktyvi lenta**
2. **Greitas internetas**
3. **Multimedijos projektorius**

2. Garso kolonėlės per visą klasės perimetrą – kokybiškam garsui.

LED Digital Wall Clock

Smart-laikrodis:

*Išmanusis sieninis laikrodis (skambučių tvarkaraštis užprogramuotas nuo nulinės iki 8 pamokos imtinai):

*Prasidėjus pamokai, iškart pradeda skaičiuoti laiką atbulai ir rodo, kiek laiko lieka iki pamokos pabaigos.

*Prieš 5 minutes iki pamokos pabaigos perspėja klasę.

Priemonė įrenginiams pakrauti

Vieta moksleivių kuprinėms susidėti:
(kiekvienas mokinys įdeda kuprinę į dėžę su savo eilės numeriu klasės žurnale)

Išmanieji roletai

Automatiškai reaguoja į saulės spindulių intensyvumą:

- *šilumą (oro temperatūrą klasėje)
- *apšvietimo lygį (ryški saulė)

Suolai ir kėdės:

- Jų aukštis turi būti **automatiškai reguliuojamas** pagal vaiko ūgį.
- Suolai ant ratukų.
- Suolų konfigūracija turi būti patogi užsiėmimams grupėse sustatyti.
- Kėdės – minkštos ir patogios.

Mokymo priemonė:

- Vietoje vadovėlių ir sąsiuvinų - planšetė

Mokytojo vieta (minimalistinė)

Pagalbinės priemonės:

- Vandens aparatas
- Kriauklė, čiaupas su jutikliu
- Robotas valytojas
- Skubios pagalbos mygtukas

3. Geroji patirtis po apsilankymo keturiose Vilniaus ugdymo įstaigose

Lankėmės Pilaitės ir Balsių ugdymo įstaigose. Didžiausią įspūdį paliko Pilaitės gimnazija ir progimnazija.

- **Estetika** Spalvos, erdvės, suolų išdėstymai, patogūs baldai, paveikslai kuria labai jaukią aplinką. Stendai nėra pritvirtinti, o pakabinti ant gražių laikančių įtvirtinimų. Parinktos sienų spalvos, kurios skatina mokymąsi: mėlyna, geltona, šiek tiek - buko atspalvių. Be to, sienos nėra „nusėtos“ stendais, o daugelyje erdvių - estetiškai paveikslai ar net molbertai, kuriantys labai patrauklią aplinką. Akį traukia ilgalaikiai stendai: įvairių laidų abiturientų testamentai, užklasinų veiklų eksponuojami projektai bibliotekose.
- **Lauko klasės** - yra tai, ką galėtume pritaikyti sau. Tai gali būti ir kvadrato formos suoliukai, ir paprasčiausios paletės, ateityje galbūt - kupolai, kurie įrengti lauko zonose.
- **Kas dėl ugdymo**, ypatingą dėmesį mokykla skiria **komunikacinei įtraukiančiai erdvei** su daugybe įvairių instrumentų, kur mokiniai turi užimtumo erdves, muzikuoja, nes čia susikūrusios net šešios roko grupės.

Visose aplankytose mokyklose įrengtos **sensorinės klasės**, kurios naudojamos pagal funkciją, leidžia emociškai pažeidžiamiems vaikams nusiraminti, pabūti vieniems su padėjėja. Širmos, užuolaidos, skiriančios erdvę net tame pačiame kabinete, irgi atlieka tam tikrą vaidmenį.

Lietuvių kalbai puoselėti ir stiprinti savo mokyklos erdvėje mes siūlome įrengti **grožinės literatūros knygų su QR kodais sienelę**.

Neatsilikdamos nuo laikmečio, mokyklos turi visą šiuolaikinę įrangą: pradedant staklėmis, baigiant - lazeriais.

Siūlytume, esant galimybei, aplankyti Pilaitės ir Balsių ugdymo įstaigas, kad pasisemtumėte gerosios patirtis.

4. Mokinių pageidaujami mokymosi būdai ir raiškos įrankiai (anketos)

	Grupėje ○○○ ○○○		Su draugu (-e) ○○○ ○○○
	Viena(s) ○○○ ○○○		Tyloje ○○○ ○○○
	Šurmulyje ○○○ ○○○		Kūryboje ○○○ ○○○
	Internete ○○○ ○○○		Su knyga ○○○ ○○○
	Diskutuojant ○○○ ○○○	☒	Pažymėkite apskritimą varnele, pasirinkdami savo norimą darbo tipą.

3.6. lentelė. Pageidaujamo mokymosi būdo ir raiškos pasirinkimo įrankis

Apklauso tikslas: nustatyti 119 šešių klasių mokinių (5a, 5b, 5c, 9a, 9b, 10b) pageidavimus atlikti mokymosi užduotis.

Pagrindiniai duomenys:

Darbo būdas	Pasirinkimų skaičius
Darbas grupėje	25
Su draugu	24
Internete	21
Tyloje	17
Vienas	9
Diskutuojant	6
Kūrybiškai	6
Triukšme	6
Su knyga	5

Esminės išvados:

1. Dominuoja socialinis bendradarbiavimas:

- ✓ **49%** mokinių renkasi dirbti kolektyve;
- 25 pasirinko **darbą grupėje** (21%);
- 24 — **darbą su draugu** (20%);
- ✓ Tai rodo, kad daugeliui mokinių svarbu bendravimas ir komandinis darbas.

2. Skaitmeninių technologijų įtaka:

- ✓ **21 mokinys** (18%) pasirinko **darbą internete**, kas pabrėžia technologijų vaidmenį šiuolaikiniame ugdyme.

3. Individualūs poreikiai:

- ✓ **17 mokinių** (14%) mėgsta dirbti **tyloje**, todėl svarbu sukurti erdves koncentracijai;
- ✓ Tik **9 mokiniai** (8%) renkasi dirbti **vieni**, galbūt dėl amžiaus poreikio socializuotis.

4. Mažas susidomėjimas tradiciniais metodais:

- ✓ **Su knyga** dirba tik **5 mokiniai** (4%), tai atspindi perėjimą prie skaitmeninių šaltinių.

5. Kūrybiškumas ir diskusijos mažai populiarūs:

- ✓ Kūrybinės užduotys ir diskusijos surinko po **6 pasirinkimus** (5%), galimai dėl jo trūkumo mokymo(si) procese.

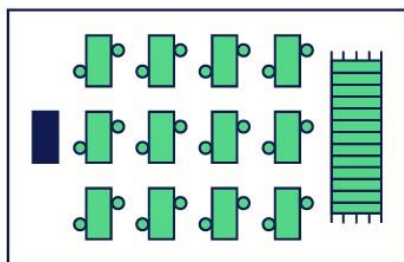
Rekomendacijos mokytojams:

1. Dažniau naudoti **užduotis - darbas grupėje** ir **darbą poromis**, kad padidintų mokinių įsitraukimą.
2. Integruoti **skaitmenines platformas** (Google Classroom, interaktyvius testus), pritaikant prie mokinių poreikių.

3. Sukurti **tylos zonas** mokiniams, kuriems reikia ramybės.
4. Pridėti **kūrybinių elementų** (projektai, meno užduotys) ir **diskutavimo** užsiėmimų, skatinant kritinį mąstymą.
5. Derinti tradicinius ir skaitmeninius metodus, kad būtų įdiegti visi mokymosi stiliai.

5. Suolų išdėstymas ir praktinis jų pritaikymas mokymuisi

a) Laboratorinis susėdimo būdas ir praktinis pritaikymas

2.

Laboratorinis išdėstymas – tinka darbui poromis, besimokantieji sėdi vienas priešais kitą, gali laisvai dirbti su skirtingomis priemonėmis.

Per **etikos** pamoką 7-8 klasių moksleiviams buvo pasiūlyta išbandyti laboratorinį išdėstymą, kuris tinka darbui poromis. Mokiniai atsisėdo vienas priešais kitą.

Pamokos tema: Mūsų panašumai ir skirtumai.

Mokiniams buvo pasiūlyta, sėdint vienas priešais kitą, įsiziūrėti į priešais sėdintį asmenį ir surasti 10 panašumų ir 10 skirtumų, užfiksuojant savo atsakymus lentelėse. Užduočiai buvo skirta 20 minučių. Po to pirma pora turėjo garsiai perskaityti savo atsakymus, likusieji mokiniai turėjo fiksuoti pasikartojančius atsakymus. Tokiu būdu buvo galima užfiksuota į kokius panašumus ir skirtumus mokiniai atsižvelgia.

Palyginus mokinių atsakymus pastebėta, kad vienodi atsakymai buvo ieškant skirtumų, o tarp dažniausiai pasikartojančių atsakymų mokiniai įvardijo fiziologinius skirtumus, tokius kaip lytis, ūgis, plaukų, akių spalva. Tarp pasikartojančių atsakymų į klausimą dėl panašumų vyravo atsakymai, kurie buvo siejami su amžiumi, priklausomybe vienai mokyklai ar klasei. Paklausus mokinių, kas buvo lengviau šioje užduotyje: surasti skirtumus ar panašumus, daugelis mokinių atsakė, kad sunkiausia buvo surasti panašumus.

Paklausus, ar laboratorinis išdėstymas buvo patogus mokiniams atliekant užduotį, daugelis mokinių įvardijo, kad šis metodas jiems nepatiko, nes teko sėdėti vienas priešais kitą, kai kurie mokiniai atsakė, kad jiems buvo nemalonu, kad porininkas sėdi arti, žiūri į veidą, dėl ko dalis mokinių jautėsi nepatogiai. Kai kuriems mokiniams nepatogumų sukėlė techniniai dalykai, nes mokyklos suolai nėra pritaikyti tokiam susėdimui, jie turi sienelę, kuri trukdo patogiai atsisėsti priešais porininką.

Per **gyvenimo įgūdžių** pamoką 9-10 klasių moksleiviams buvo pasiūlyta išbandyti laboratorinį išdėstymą.

Pamokos tema: Konfliktų sprendimo būdai.

Mokiniam buvo pasiūlyta atsisėsti vienam priešais kitą (laboratorinis išdėstymas), kiekviena pora gavo po vieną konfliktinės situacijos pavyzdį. Kiekviena moksleivių pora turėjo pateikti kuo daugiau galimų konfliktinės situacijos sprendimų būdų. Šiai užduočiai buvo skirta 15 minučių. Po to kiekviena moksleivių pora turėjo spręsti gautą situaciją ir pasiūlyti savo siūlomus konflikto sprendimų būdus. Kiti moksleiviai turėjo pasiūlyti savo galimus sprendimus arba išsirinkti, jų nuomone, geriausią konflikto sprendimo būdą.

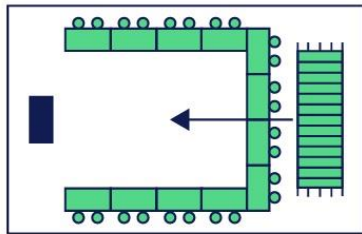
Šiuo atveju 9-10 klasių moksleiviams laboratorinis mokinių išdėstymas sukėlė tik techninius nepatogumus, nes buvo nepatogu sėdėti.

Per **lietuvių kalbos** pamoką 8 klasės moksleiviams buvo pasiūlyta išbandyti laboratorinį išdėstymą. Tinka darbui poromis. Be to, atsukti kėdę į priešais sėdintį neužtrunkama ir tinka dirbant mažame kabinete.

Pamokos tema: Čiurlionio paveiksai haiku stiliumi.

Pirmiausiai 8 kl. mokiniai buvo supažindinti su haiku kūrimo taisyklėmis, pademonstruoti pavyzdžiai. Sėdėdami poromis mokiniai kūrė haiku (trielius eilėraštkus japonų stiliumi). Išmanioje lentoje buvo demonstruojami keli M.K.Čiurlionio paveiksai, mokiniai turėjo pasirinkti vieną iš jų ir pagal jį sukurti haiku. Laboratorinis išdėstymas, sėdint priešais kitą, buvo gana patogus, nes vienas iš mokinių buvo idėjos sumanytojas, kitas – užrašinėjo, o skiemenis skaičiavo abu. Silpnesni mokiniai galėjo pasinaudoti pagalba: ant suolų išdėliota dalijamąja medžiaga. Tai puikus metodas dirbant porose. Tačiau būtina atsižvelgti į mokinių mokymosi lygį.

b) Pasagos formos susėdimo būdas ir praktinis pritaikymas

3.

Pasagos formos išdėstymas – padeda komunikuoti su visa klase, tinka bendram aptarimui, diskusijai ar forumui. Mokytoja(s) turi prieigą prie kiekvieno mokinio (-ės). Pasagos forma išdėsčius suolus, kilimas gali būti jos išorėje arba viduje.

b1. Pamokos tema: Miniatiūros kūrimas pagal M. K. Čiurlionio reprodukcijas
(trukmė: 2 pamokos)

Pamokos eiga: *Pirmą* pamoką buvo pateiktos M. K. Čiurlionio paveikslų reprodukcijos ir mokiniai, dirbdami poromis, turėjo atlikti užduotį. Savo pasirinktos reprodukcijos negalėjo rodyti vienas kitam, o turėjo žodžiais kuo tiksliau apibūdinti tai, kas pavaizduota paveiksle. Kitas sėdėdamas nugarą į pasakojantį piešė A4 formato lape tai, ką išgirdo. Tuomet piešiantysis pasitikrino, ar tinkamai pavaizdavo, ar jo piešinys panašus į reprodukciją. Po to mokiniai susikeitė vietomis atliko tokią pačią užduotį.

Šis suolų išdėstymas yra tinkamas tuo, kad mokytoja turi priėjimą prie kiekvieno mokinio ir gali pasižiūrėti, kaip kiekvienas atlieka užduotį. Be to, naudojant šį vizualinio mąstymo metodą mokiniai gali tinkamai susėsti, kai vienas iš poros atsisėda pasagos viduryje ir nugara į savo porininką.

Mokiniai reflektuodami pristatė faktą, jausmą ir atradimą. Jie pabrėžė, kad dirbdami porose artimiau susipažino su M. K. Čiurlionio dailės kūriniais, yra sužadinti daugiau pasidomėti dailininko kūryba bei atrado galimybę dirbti kūrybiškai.

Antros pamokos metu mokiniai buvo supažindinti su miniatiūros žanru. Pamokoje remiantis pasirinkta M. K. Čiurlionio reprodukcija poroje kūrė bent 100 žodžių miniatiūrą.

Mokiniai susiskirstę poromis susėdo pasagos išdėstymo būdu, kai vienas iš poros persikelia į pasagos vidurį, o kitas lieka prie stalo. Tokiu būdu pora atsisėdo vienas priešais kitą. Šis susėdimo būdas skatina atvirą mokinių bendradarbiavimą. Jie gali labiau susikaupti, poros gali laikytis atstumo ir toliau sėdėdami neblaško vienas kito dėmesio. Taip pat mokytoja gali pasagos viduryje laisvai prieiti prie kiekvienos poros ir stebėti moksleivių darbą.

Pamokos pabaigoje vienas mokinys iš poros pristato sukurta miniatiūrą kitai porai. Vertinimas kaupiamasis.

b2. Pamokos tema: Debatai. Žmogus ir gamta: kovoti ar susitaikyti (perskaičius V. Krėvės apsakymą „Skerdžius“ ir E. Hemingvėjaus apysaką „Senis ir jūra“)

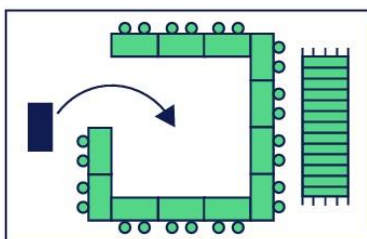
Mokiniai prieš debatus turi pasirinkti probleminį teiginį arba klausimą debatams.

Debatų tema „Ar žmogaus santykis su gamta turi būti grindžiamas baime ir kova, ar turime ieškoti susitaikymo ir bendradarbiavimo?“.

Suformuojamos dvi komandos: teigiantieji, kurie pritaria temai ir savo argumentais stengiasi ją įrodyti (3 mokiniai) ir neigiantieji, kurie nepritaria temai, pristato savo argumentus bei neigia teigiančiųjų poziciją (3 mokiniai). Išsirenkami 3 debatų vertintojai, debatų moderatorius, o likę mokiniai - debatų stebėtojai.

Komandos pasiruošia debatų planą: randa argumentus, įrodymus bei nurodo šaltinius. Debatų moderatorius pristato debatų probleminį klausimą. Vertintojai perskaito debatų vertinimo kriterijus.

c) Kvadratinis išdėstymas ir praktinis pritaikymas

4.

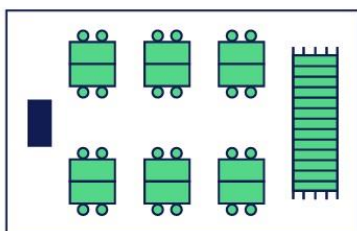
Kvadratinis išdėstymas – tinka pokalbiams ir diskusijai. Lenta nėra naudojama.

Kvadratinis suolų išdėstymas tinka pokalbiams ir diskusijai. Priešingose trijų suolų pusėse po tris sėdi komandos „už“ ir „prieš“. Keturių suolų eilėje sėdi stebėtojai, o prie išsikišusių dviejų stalų yra moderatorius bei trys vertintojai.

Refleksija:

- Kaip tavo požiūris ar nuomonė keitėsi debatų metu?
- 3 dalykai, kuriuos daryčiau kitaip.
- Koks buvo svarbiausias argumentas, kurį išgirdai debatuose. Kodėl?

d) Darbo grupėje būdas ir praktinis pritaikymas

5.

Grupinis išdėstymas – tinka darbui grupėje, projekcinio darbo metu.

- **Metodai, tinkantys dirbti 4 žmonių grupėse su sustumtais suolais, vienas priešais kitą:**

d1. Bendradarbiavimu grįstas mokymasis:

- *Metodai:* Grupiniai projektai, minčių lietus, diskusijos, vaidmenų žaidimai.
- *Pavyzdys:* Temos aptarimas mažose grupėse, po kurios pristatomos išvados.

d2. Puzzle metodas (Jigsaw):

- Mokiniai tiria potemes savo grupėse, vėliau perskirstomi žinių dalijimuisi.

d3. Porinis bendradarbiavimas grupėje:

- *Metodai:* „Galvok – diskutuok su partneriu – pasidalink su grupe“.

d4. Stotelių metodas:

- Grupės keliauja tarp užduočių stotelių, jas atlikdamos bendradarbiaujant.

d5. Tarpusavio vertinimas ir atsiliepimai:

- Mokiniai tikrina vienas kito darbus, teikia pastabas.

➤ **Pliusai ir minusai:**

4 žmonių grupės

Pliusai:

- Komunikacinių ir komandinių įgūdžių ugdymas;
- Aktyvus įtraukimas bendraujant;
- Galimybės kūrybinėms užduotims atlikti (projektai, eksperimentai).

Minusai:

- Triukšmo ir išsiblaškymo rizika;
- Nevienodas dalyvavimas (lyderiai pasyvūs);
- Mokytojui sunkiau kontroliuoti.

Pamokų planai (pavyzdžiai)

„Didžiosios senovės civilizacijos: Egiptas, Graikija, Roma“

Pamokos tikslai:

1. Supažindinti mokinius su pagrindiniais senovės civilizacijų pasiekimais.
2. Ugdyti gebėjimą dirbti grupėse, kritinį mąstymą ir informacijos analizę.
3. Ugdyti gebėjimą pristatyti savo darbo rezultatus.

Reikmenys:

- Vadovėliai arba dalijamoji medžiaga.
- Užduočių kortelės grupėms.
- Spalvoti žymekliai, popierius plakatams.
- Projektorius ar interaktyvi lenta (nuotraukų demonstravimui).

Pamokos eiga:

1. Organizacinis momentas (5 minutės)

- Mokytojas sveikinas su mokiniais, patikrina, ar visi pasiruošę pamokai.
- Paaškina, kad pamoka vyks grupėse, ir primena darbo komandoje taisykles (klausytis vieniems kitų, gerbti kitų nuomonę, padėti).

2. Žinių aktualizavimas (5 minutės)

- Mokytojas užduoda klausimą: „*Kokias senovės civilizacijas žinote? Ką apie jas atsimenate?*“
- Mokiniai trumpai atsako, mokytojas užrašo lentoje civilizacijų pavadinimus (Egiptas, Graikija, Roma).

3. Problemos formulavimas (5 minutės)

- Mokytojas: „Šiandien sužinosime, kuo kiekviena iš šių civilizacijų išsiskiria ir kaip jų pasiekimai paveikė šiuolaikinį pasaulį. Jūsų užduotis – ištirti vieną civilizaciją ir pristatyti ją taip, kad kitos grupės suprastų, kodėl ji buvo didinga.“

4. Darbas grupėse (20 minučių)

- Klasė suskirstoma į 4 žmonių grupes. Kiekviena grupė gauna kortelę su civilizacijos pavadinimu (Egiptas, Graikija, Roma) ir užduotis:

4.1. Išnagrinėti medžiagą (pagal vadovėlį ar dalijamąją medžiagą).

4.2. Atsakyti į klausimus:

- ✓ Kokie šios civilizacijos pasiekimai yra svarbiausi?
- ✓ Kaip šie pasiekimai paveikė šiuolaikinį pasaulį?
- ✓ Kas jus nustebino ar sužavėjo?

4.3. Paruošti plakatą arba nedidelį pristatymą (popieriaus lape), naudojant tekstą ir piešinius.

5. Darbų pristatymas (10 minučių)

- Kiekviena grupė pristato savo civilizaciją (grupei skiriamos 2-3 minutės).
- Mokytojas ir kitos grupės užduoda klausimus, patikslina informaciją.

6. Refleksija (5 minutės)

- Mokytojas: „Ką naujo šiandien sužinojote? Kuri civilizacija jus labiausiai nustebino? Kodėl?“
- Mokiniai dalijasi įspūdžiais.

7. Namų darbai (2 minutės)

- Parašyti trumpą esė (5-8 sakinius) tema: „Kuris senovės civilizacijų pasiekimas jums atrodo svarbiausias ir kodėl?“

Pastabos:

- Jei trūksta laiko, galima sutrumpinti pristatymo laiką arba sujungti etapus.
- Aktyvesniam dalyvavimui galima pridėti varžybų elementą (pvz., balsavimas už geriausią pristatymą).

„Renesansas: menas ir mokslas“

Pamokos tikslai:

1. Supažindinti mokinius su Renesanso epochos menininkais ir mokslininkais.
2. Ugdyti gebėjimą dirbti grupėse, analizuoti ir pristatyti informaciją.
3. Skatinti kūrybiškumą ir kritinį mąstymą.

Reikmenys:

- Vadovėliai arba dalijamoji medžiaga apie Renesansą.
- Užduočių kortelės grupėms.
- Spalvoti žymekliai, popierius plakatams.
- Projektorius ar interaktyvi lenta (menų kūrinių demonstravimui).

Pamokos eiga:

1. Organizacinis momentas (5 minutės)

- Mokytojas sveikinasi su mokiniais, patikrina, ar visi pasiruošę pamokai.
- Paaiškina, kad pamoka vyks grupėse ir primena darbo komandoje taisykles.

2. Žinių aktualizavimas (5 minutės)

- Mokytojas užduoda klausimą: „*Ką žinote apie Renesansą? Kokius menininkus ar mokslininkus prisimenate?*“
- Mokiniai trumpai atsako, mokytojas užrašo lentoje pagrindinius asmenis (Leonardo da Vinči, Mikelandželas, Galileo Galilei).

3. Problemos formulavimas (5 minutės)

- Mokytojas: „*Šiandien mes išnagrinėsime, kaip Renesansas pakeitė pasaulį per meną ir mokslą. Jūsų užduotis – ištirti vieną asmenį ir pristatyti jo indėlį taip, kad kitos grupės suprastų, kodėl jis buvo svarbus.*“

4. Darbas grupėse (20 minučių)

Klasė suskirstoma į 4 žmonių grupes. Kiekviena grupė gauna kortelę, kurioje žymaus žmogaus vardas ir pavardė (Leonardas da Vinčis, Mikelandželas, Galileo Galilėjus, Rafaelis) ir užduotis:

4.1. Išnagrinėti medžiagą (pagal vadovėlį ar dalijamąją medžiagą).

4.2. Atsakyti į klausimus:

- ✓ Kokie šio asmens pasiekimai yra svarbiausi?
- ✓ Kaip jo darbai paveikė Renesansą ir vėlesnius laikus?
- ✓ Kas jus nustebino ar sužavėjo?

4.3. Paruošti kūrybinį pristatymą:

- ✓ Grupė 1: Sukurti plakatą su Leonardo da Vinčio išradimais.
- ✓ Grupė 2: Sukurti Mikelandželo skulptūrų parodą (nupiešti arba sukurti iš plastilino).
- ✓ Grupė 3: Paruošti Galileo Galilėjaus mokslo eksperimento demonstraciją (pvz., paprastas svyruoklės eksperimentas).
- ✓ Grupė 4: Sukurti Rafaelio paveikslų galeriją (nupiešti arba parodyti reprodukcijas).

5. Darbų pristatymas (10 minučių)

- Kiekviena grupė pristato savo darbą (2-3 minutės grupei).
- Mokytojas ir kitos grupės užduoda klausimus, patikslina informaciją.

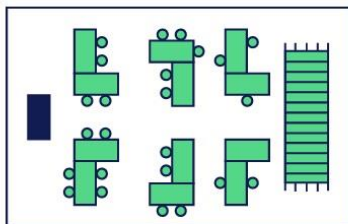
6. Refleksija (5 minutės)

- Mokytojas: „*Ką naujo šiandien sužinojote? Kuris asmuo jus labiausiai sužavėjo? Kodėl?*“
- Mokiniai dalijasi išpūdžiais.

7. Namų darbai (2 minutės)

- Parašyti trumpą apmąstymą (5-8 sakinius) tema: „*Kuris Renesanso asmuo, jūsų nuomone, labiausiai paveikė pasaulį ir kodėl?*“

e) „L“ raidės susėdimo būdas ir praktinis pritaikymas

6.

L raidės formos išdėstymas – tinka darbui grupėse, projektiniams darbams.

➤ Metodai L raidės formos išdėstymui:

1. **Kombinuotas formatas:**

- *Metodai:* Paskaita + mini darbas grupėje. Pvz., mokytojas paaiškina temą, o mokiniai L formos grupėse atlieka užduotis.

2. **Demonstracijos ir diskusijos:**

- Mokiniai „L kampelyje“ gali sutelkti dėmesį į mokytoją ar eksperimentą, kiti stebi/dalyvauja.

3. **Savarankiškas darbas su pagalba:**

- Mokiniai dirba individualiai, bet gali kreiptis į L grupės kaimynus užduodami klausimus.

4. **Debatai/pristatymai:**

- Viena L grupės dalis pristato, kita klausinėja ar vertina.

5. **Akvariumo metodas (Fishbowl):**

- L formos centre vyksta diskusija, likusieji stebi ir po truputį įsijungia.

Pamokų scenarijai kai suolai stovi kampu vienas prie kito – „L“ forma

„Šaltasis karas: propaganda ir realybė“

Pamokos tikslas: Suprasti propagandos vaidmenį Šaltajame kare ir kritiškai analizuoti šaltinius.

Pamokos eiga:

1. **Organizacinis momentas (5 min.):**

- Mokytojas paaiškina, kad mokiniai dirbs grupėse, o suolai sudaryti kampu („L“ raidės forma).
- Mokiniai gali sėdėti arba stovėti prie suolų, taip pat judėti aplink juos.

2. **Žinių aktualizavimas (5 min.):**

- Klausimas: „Ką žinote apie Šaltąjį karą? Kokios buvo pagrindinės konflikto pusės?“
- Mokytojas naudoja interaktyvią lentą, kad parodytų pagrindinius faktus.

3. **Problemos formulavimas (5 min.):**

- „Kaip propaganda formavo žmonių požiūrį į priešą?“
- Mokytojas paskirsto medžiagą kiekvienai grupei.

4. **Darbas grupėse (20 min.):**

- Kiekviena grupė dirba prie savo „L“ formos suolų.
- **Užduotys:**
- ✓ Išanalizuoti propagandinius plakatus ar filmų ištraukas.
- ✓ Palyginti, kaip abi pusės (JAV ir TSRS) vaizdavo viena kitą.
- ✓ Sukurti savo propagandinį plakatą, naudojant vieną suolą kaip „darbalaukį“, o kitą – kaip „parodų sieną“.

5. **Pristatymas (10 min.):**

- Grupės pristato savo plakatus, stovėdamos prie savo suolų.
- Kitos grupės gali apžiūrėti kaimynų darbus, judėdamos po klasę.

6. **Refleksija (5 min.):**

- „Ar propaganda ir šiandien veikia panašiai? Pateikite pavyzdžių.“
- Mokiniai dalijasi mintimis, stovėdamos prie savo suolų.

7. **Namų darbai:**

- Parašyti pastabų apie vieną šiuolaikinės propagandinės kampanijos pavyzdį.

„Prancūzų revoliucija: liaudies balsas ar chaosas?“

Pamokos tikslas: Ištirti Prancūzų revoliucijos priežastis ir diskutuoti apie jos pasekmes.

Pamokos eiga:

1. Organizacinis momentas (5 min.):

- Mokytojas paaiškina, kad suolai sudaryti kampu, kad būtų patogiau bendradarbiauti.

2. Žinių aktualizavimas (5 min.):

- Trumpas vaizdo įrašas apie Bastilijos šturmą.

3. Problemos formulavimas (5 min.):

- „Ar revoliucija buvo būtinas žingsnis į laisvę, ar nereikalingas smurtas?“

4. Darbas grupėse (20 min.):

- Kiekviena grupė dirba prie savo „L“ formos suolų.
- **Užduotys:**
- ✓ Išanalizuoti skirtingus šaltinius (revoliucionierių kalbas, aristokratų dienoraščius).
- ✓ Paruošti trumpą debatų sceną tarp revoliucionieriaus ir aristokrato.
- ✓ Vienas suolas naudojamas kaip „scena“, o kitas – kaip „renginių vieta“.

5. Pristatymas (10 min.):

- Grupės pristato scenas, stovėdamos prie savo suolų.
- Kitos grupės gali stebėti ir klausinėti, judėdamos po klasę.

6. Refleksija (5 min.):

- „Ar revoliucija gali būti teisėta? Kodėl taip manote?“
- Mokiniai dalijasi mintimis stovėdami prie savo suolų.

7. Namų darbai:

- Parašyti įsivaizduojamą dienoraščio įrašą iš revoliucionieriaus perspektyvos.

f) Eksperimentiniai suolų ar kėdžių išdėstymai

➤ **Išdėstymas - dvi ar trys kėdės priekyje klasės.**

Taip sukuriama imituota kalbinė aplinka, kurios metu vyksta komunikacija pagal tam tikrus dialogus: „Svečiuose“, „Kavinėje“, „Turguje“ ir t.t. (kai norima (pa)teikti tikrovišką situaciją). Toks išdėstymas taikomas dirbant pagal intensyviają metodiką su užsieniečiais.

➤ **Pseudokoncertinė aplinka - kai nėra jokio išdėstymo t.y. visiškai atlaisvinama klasės erdvė**

Per **lietuvių kalbos** pamoką 8 klasės moksleiviams buvo pasiūlyta išbandyti eksperimentinį išdėstymą.

Pamokos tema: Literatūrinė kompozicija pagal J. Biliūno apsakymą „Laimės žiburys“.

Laisva erdvė tampa scena ir suteikia judėjimo, improvizavimo, net choreografinių judesių galimybę. Mokiniai kalbėti gali gestikuluodami, vaikščiodami ar net klūpodami.

Pastebėjimas: Mokiniai iš pradžių jaučia diskomfortą, kukliai naudoja vaidybinius elementus (gestus, laisvesnį vaikščiojimą ir t.t.) susiedami juos su kalbėjimu, nori slėptis už kažko, net vienas už kito. Tačiau tik po kelių pamokų kai kuriems pavyko geriau komunikuoti ir kartu vaidinti.

Išvada: Dažniau savo darbe išnaudoti visą klasės erdvę, be suolų, paliekant erdvės vaikų kūrybiniam potencialui ir vaidybai. Galima naudoti ir tokias paprastas priemones kaip pagalvėlės.

6. Išvados

1. Mokinių poreikiai ir pageidavimai:

Apklaustos rezultatai parodė, kad daugelis mokinių vertina bendradarbiavimą ir socialinį bendravimą. Be to, didelė dalis mokinių linkusi naudoti technologijas mokymosi procese. Tai rodo, kad tradiciniai mokymosi metodai, tokie kaip darbas su knyga, tampa mažiau populiarūs, o mokiniai labiau orientuojasi į bendradarbiavimą ir skaitmeninius įrankius.

2. Fizinė ir intelektualinė erdvė:

Mokymosi aplinka turi būti ne tik funkcionali, bet ir estetiška bei patraukli. Gerosios praktikos pavyzdžiai iš Vilniaus mokyklų rodo, kad svarbu kurti erdves, kurios skatina mokymąsi, tokias kaip komunikacinės erdvės, lauko klasės ir sensorinės klasės. Tai padeda mokiniams jaustis patogiai ir skatina jų aktyvumą.

3. Suolų išdėstymas ir jo įtaka mokymuisi:

Tinkamas suolų išdėstymas gali pagerinti mokymosi procesą. Dokumente aprašomi įvairūs išdėstymo būdai (laboratorinis, pasagos formos, kvadratinis ir kt.), kurie skatina bendradarbiavimą, koncentraciją ir mokytojo galimybę stebėti mokinių darbą. Tai rodo, kad net maži pokyčiai klasės erdvėje gali turėti didelę įtaką mokymosi efektyvumui.

4. Įvairūs mokymosi metodai:

Dokumente pateikiami įvairūs mokymosi metodai, tokie kaip darbas grupėje, dėlionės tipo metodas, stotelių metodas ir tarpusavio vertinimas. Šie metodai skatina mokinių kritinį mąstymą, kūrybiškumą ir gebėjimą dirbti komandoje. Pamokų planų pavyzdžiai rodo, kaip šie metodai gali būti integruojami į įvairius dalykus, tokius kaip istorija, menas ar literatūra.

5. Eksperimentinis požiūris:

Eksperimentiniai išdėstymai, tokie kaip laisvos erdvės naudojimas arba dialogų kūrimas realiose situacijose, skatina mokinių aktyvumą ir improvizaciją. Tai ypač naudinga mokiniams, kurie geriau mokosi per praktinę ir veiklą.

6. Subalansuotas požiūris:

Siekiant efektyvaus mokymosi, svarbu subalansuoti darbą grupėje, skaitmeninius įrankius ir individualius mokinių poreikius. Tai padės sustiprinti mokinių motyvaciją ir pasiekti geresnių rezultatų.

Siūlome pasirinkti labiausiai tinkantį sėdėjimo būdą pagal pasirinktą ugdymo(si) metodą. Keisti klasėje sėdėjimo vietas, eksperimentuoti, suteikti vaikams laisvesnio judėjimo galimybes, kurios leistų efektyviau įgyvendinti ugdymosi sėkmes ir metodus, ugdyti kūrybinę aplinką.

Rezultatai parodo, kad mokiniai vertina **bendradarbiavimą** ir **technologijas**, tačiau išlieka poreikis **individualiam požiūriui**. Siekiant efektyvumo, reikia subalansuoti darbą grupėse, skaitmeninius įrankius ir asmeninius pageidavimus. Tai padės sustiprinti motyvaciją ir pasiekti geresnių rezultatų.